

विज्ञान प्रविधि र स्वास्थ्य

विभिन्न विद्याको अध्ययन गर्ने विज्ञानको शाखाहरू

क्र.सं.	शाखा / उपशाखा	अध्ययन
१.	Acoustic	ध्वनीको प्रसार र ग्रहण बारे
२.	Anatomy	मानव शरीरको संरचना बारे
३.	Anthology	फूल सम्बन्धि
४.	Anthropology	मानव विकास बारे
५.	Apiculture	मोरी पालन सम्बन्धि
६.	Ceramics	चिनिया भाट सम्बन्धि
७.	Cartography	नक्सा निर्माण सम्बन्धि
८.	Cardiology	मुटुको बारेमा
९.	Cereology	खाद्यान्न तालीको उत्पादन बारे
१०.	Cetology	Whales प्राणी सम्बन्धि
११.	Cynology	कुकुर सम्बन्धि
१२.	Demography	जनसङ्ख्या सम्बन्धि
१३.	Dendrology	सर्व वृक्ष सम्बन्धि
१४.	Devinity	धर्म सम्बन्धि
१५.	Entomology	किरा फट्याङ्गा सम्बन्धि
१६.	Epidemiology	महामारी सम्बन्धि
१७.	Felinology	बिरालो सम्बन्धि
१८.	Gerontology	वृद्धवस्था बारे
१९.	Gynaecology	स्त्री रोग सम्बन्धि
२०.	Hematology	The study of Blood
२१.	Hippology	होडा सम्बन्धि
२२.	Ichthyology	माछा सम्बन्धि
२३.	Limnology	ताल तलेया सम्बन्धि
२४.	Myrmecology	कमिलाको बारेमा
२५.	Numismatics	सिक्का वा पदकहरूको बारेमा
२६.	Ornithology	पंक्षिहरूको बारेमा
२७.	Odontography	दाँतहरूको बारेमा
२८.	Orology	पहाडको बारेमा
२९.	Pomology	फलफूल सम्बन्धि
३०.	Pedology	भाट सम्बन्धि
३१.	Sericulture	रेशम रवेति सम्बन्धि
३२.	Sonology	ध्वनि सम्बन्धि (Ultra sound)
३३.	Stomatology	मुखको बारेमा
३४.	Tempestology	आर्ध्र ठुफान सम्बन्धि
३५.	Tricology	कपाल किश सम्बन्धि

Accumulator - विद्युतीय उर्जालाई सञ्चित गर्ने यन्त्र

Altimeter - उचाइ मापन गर्ने यन्त्र

Ammeter - विद्युत धारा नाप्ने यन्त्र

Barometer - वायुको चाप नाप्ने

Beathlizer - मा.प.से. जाच गर्ने यन्त्र

Chronometer - समय मापन गर्ने यन्त्र

Cardiogram - मुटुको जाच गर्न प्रयोग गरिने यन्त्र

Lactometer - दुधको शुद्धता नाप्ने यन्त्र

Predictor - हवाइजहाजको आगमनमा पूर्व सूचना दिने यन्त्र

Hygrometer - सापेक्षित आर्द्रता नाप्ने यन्त्र

Hydrometer - तरल पदार्थको सापेक्षित घनत्व नाप्ने यन्त्र

विज्ञानका विभिन्न श्रेष्ठहरू

Father of Electricity - माइकल फ्याडे

Father of Genetics - ग्रेगर मेण्डल

Father of Psychology - सिग्मण्ड फ्रायड

Father of Blood Circulation - विलियम हार्वे

Father of Blood Group - कार्ल ल्याण्डस्टेइनर

Father of Microbiology - लुई पास्चर

Father of Antibiotics - Alexander Fleming

Father of Biodiversities - E.O. Wilson

Father of Geometry - युक्लिड

Father of Medicine - Hippocrates

Father of Botany - थियोफ्रेडस (ग्रीक)

कच्ची विज्ञान के आविष्कार

- मोबाइल - मार्टिन कुपर
- टेलिफोन - अलेक्जेंडर ग्राहम बेल
- टेलिविजन - J.L. बेयर्ड
- रेडियो - मार्कोनी
- क्यामरा - जोसेफ निचसी
- X-Ray मेसिन - विलियम कोनराड रोयल्टजन
- वासिड मेसिन - चार्ल्स स्टोन
- फोटोग्राफ - लुइस ड्रेगुरे
- घडी - A.L. ब्रिक्लेट
- साइकल - मेकमिलन
- क्याल्कुलेटर - पास्कल
- प्यारासुट - जे. लॉनचर्ड
- प्रिन्टिंग प्रेस - गुटेन बर्ग
- फाउन्टेन पेन - वायर मेन
- मोटर कार - हेनरी फोर्ड
- हेलिकाप्टर - ब्रेक्वेट
- मेसिन गन - आर. गेटलिड
- रड (पेन्टस) - शालिमार
- ब्लेड - जिलेट
- एटम बम - अटो हान
- प्रेसर कुकर - रीचर्ड ब्रवाइल
- प्रिन्टिंग मेसिन - केक्सटन
- फोटोकपी मेसिन - चैस्टर कार्लसन
- माइक्रोस्कोप - जानसन जखराय
- रेफ्रिजरेटर - जेकब पार्किन्स
- कम्प्युटर - हर्म्न पार्किन्स

केही वस्तु तथा पदार्थमा पार्श्व तल वा रसायन

१. सुति - निकोटिन
२. चिया - टेनिन (Tannin)
३. कफी - क्याफिन (Caffeine)
४. दुध - केजिन (Casein)
५. खुसीनी - क्यापसाइसिन (Capsaicine)
६. सूर्यमुखि - अक्सिन (Auxin)
७. अण्डा - Yolk and Albumin
८. बेसार - Curcumin
९. सिस्नोको पात - Formic Acid
१०. मोरीले टोक्दा - Acetic Acid
११. भुसिल किरा - हिस्टोमाइन
१२. कागति - Citric acid
१३. रक्सि - इथाइल, इथानोल
१४. उखु - Sucros / Fructose / Glucose
१५. गोबर, मलमुत्र डिकम्पोज हुदा निस्कने ग्यास - मिथेन (Methane)
१६. मेवा - Folic acid or Folic acid (प्राकृतिक रसायन)
१७. टमाटर - Lycopene
१८. पिप्ला र मरिच - piperine
१९. आप लगायतका फलफूल पकाउने रसायन - Carbinol
२०. जुनकिरी अयालो हुने कारक तत्व - Luciferin
२१. गाजर - Falcarinol / Falcarindiol
२२. अदुवा - Zingerone / Gingerol Shogols
२३. चिस्ट नामको दुसी - Zymase
२४. मर्क - Zein (जैइन)
२५. केकोया विखवा - Theobromine (थियोब्रोमिन)

जैविक प्रविधि (Biotechnology)

→ प्रकृतिमा रहेका वनस्पति, सजीव वस्तु तथा सुक्ष्मजीवाणुहरूको प्रयोग मानव उपयोगी हुने कार्यमा लगाउनु नै जैविक प्रविधि हो।

→ सर्वप्रथम 'जैविक प्रविधि' शब्दको प्रयोग गर्ने व्यक्ति - कार्ल डरेकी (हेजेरी), सन १९१९ मा सुन्नात

→ जैविक प्रविधिको प्रकार

* परम्परागत जैविक प्रविधि

* आधुनिक जैविक प्रविधि

→ जैविक प्रविधिको प्रयोग सर्वप्रथम इजिप्टमा पाउरोटी र जाड उत्पादनका लागि प्रयोग गरिएको

→ मानव जातिले पालेको पहिलो घरपालुवा जनावर - कुकुर

* टिश्यु कल्चर

→ विश्वको कुनै सानो भागलाई रासायनिक माध्यमबाट सुहाउदा वातावरणमा राखि हुर्काउने प्रविधि नै टिश्यु कल्चर हो।

→ सर्वप्रथम टिश्यु कल्चर गर्ने व्यक्ति - H. Mabel Ward

→ यस प्रविधिबाट नेपालमा सर्वप्रथम उत्पादित फल

- आलु (नेपालमा पहिलो प्रयोगशाला गोदावरी)

* क्लोनिङ

→ कुनै जीवजस्तै सतप्रतिशत जीण संरचना भएको जीव वा प्राणीको उत्पादन गर्ने प्रविधि

→ विश्वमा यस प्रविधिबाट जन्माइएको पहिलो भेडा

- डली (सन १९९६, स्कटल्याण्ड)

* पोमेथे - आलु र गोलभेंडाको मिश्रित रूप

→ जैविक प्रविधिमा प्रयोग हुने तत्व - प्रोटीन र DNA

→ जैविक प्रविधिबाट सर्वप्रथम च्याउ उत्पादन गर्ने देश - चीन

* टेस्ट्युव वेवि

→ विश्वको पहिलो टेस्ट्युव वेवि - लुइस ब्राउन, १९६८ जू.

→ नेपालको पहिलो टेस्ट्युव वेवि - ओममणी तामाङ
(२०६१ फागुण २०)

* ब्याक्टे ब्यासिलम - दुधबाट दही तथा गुन्द्रुक बनाउने ब्याक्टेरि

* वैकल्पिक ऊर्जा

→ परम्परागत वा प्रचलित ऊर्जाको सहामा प्रयोग गरिने ऊर्जा नै वैकल्पिक ऊर्जा हो। जस्तै :- सौर्य ऊर्जा, जलविद्युत, वायु ऊर्जा, जैविक ऊर्जा आदि

→ नेपालमा वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रको स्थापना
- वि.स. २०५३

→ जिरा इन्जी हाउस (Zero Energy House) को स्थापना
- पुल्चोक, ललितपुर

→ नेपालमा वायु शक्तिबाट विद्युत उत्पादन गरिएको ठाउँ
- कागबेनी, मुस्ताङ

→ नेपालमा भू-तापिय ऊर्जाको स्रोतको लागि प्रख्यात जिल्ला - सिन्धुपाल्चोक

→ नेपालमा १०० किलोवाट सम्मको जलविद्युतलाई लघु जलविद्युत भनिन्छ।

→ photo voltaic cell भनेर सौर्य ऊर्जालाई चिनिन्छ

वंशाणु र क्रम विकास

- * वंशाणु : कोषद्वस्की Nucleus भित्र क्रोमोजोसमा हुने रासायनिक पदार्थ जसले आमाबुवाको गुण सन्तानमा प्रसारण गर्दछ ।
- * क्रम विकास : पुराना जीवद्वस्वाट नयाँ जीव उत्पादन हुने प्रक्रिया नै क्रम विकास हो ।

- वंशाणु DNA बाट बनेको हुन्छ ।
- DNA लाई Heredity vehicle भनेर पनि चिनिने
- DNA को संरचना पत्ता लगाउने वैज्ञानिक - जेम्स वाट्सन र फ्रान्सिस क्रिक (सन १९५३)
- वंशाणुका पिता - ग्रेगर मेण्डल
- * मोनोहाइब्रिड क्रस - एक मात्र प्रकारका गुण भएका वनस्पति वा जीवद्वस् बिच गरिने समागम
- * डाइहाइब्रिड क्रस - दुइ प्रकारका गुण भएका वनस्पति वा जीवद्वस् बिच गरिने समागम
- * प्रवल गुण - पहिलो वंशमा देखा पर्ने गुण
- * लुप्त गुण - पहिलो वंशमा देखा नपर्ने तर दोस्रो वा त्यस पछिको वंशमा देखा पर्ने गुण
- * फिनो टाइप - बाहिरी रूपमा देखा पर्ने गुण
- * जिनो टाइप - वंशाणु भित्र रहेको गुण
- * परिवृत्ति - एकै प्रकारका जीवद्वस् पनि कुनै नै कुनै रूपमा भिन्न हुनु

प्रवल वा लुप्त मध्य कुनै एक थरिको गुण मात्र बोक्ने जिन - शुद्ध जिन वा होमोजाइगस
प्रवल र लुप्त दुवै थरिको गुणद्वस् बोक्ने जिन - हिमाहा जिन

→ मेण्डलले आफ्नो प्रयोगका लागि रोजेको विक्ता

- केराउ

→ मेण्डलको प्रयोगमा अग्लो र छेचो केराउको बोटको अनुपात :- 3:9

→ मेण्डलका नियमहरू

(I) प्रबलताको नियम

(II) लैंगिक शुद्धताको नियम

(III) स्वतन्त्रताको नियम

* उत्परिवर्तन :- पूर्वजबाट सेरेर नआएको तर पहिँ अकस्मात देखा पर्ने नयाँ गुणयुक्त सन्तति (जस्तै:- हात नहुने, औला बन्ने हुने आदि)

* Palaeontology :- जीवावशेषको अध्ययन गर्ने जीव-विज्ञानको शाखा

* Vestigial गुण (अवशेषांग)

→ पूर्वजमा क्रियाशील तर अहिले लुप्त एवम क्रियाहीन अवस्थामा रहेका अंग

* Bridge Animal :- केही जनावरहरूले दुई समुहहरूको साझा गुण देखाउँछन्। जसलाई Bridge Animal भनिन्छ।

* आर्ट्रोपोथेक्स :- मान्छे जस्तै सिधै उभिएर हिंड्न सक्ने पहिलो मानव पुरुष (हाइडल वर्गको विकसित रूप)

→ सन् १८६२ मा ग्रेगर मेण्डलले वंशाणुगत सिद्धान्त (Laws of Heredity) को प्रतिपादन गरेका हुन्।

→ क्रम विकासको बलियो आधार - अवशेष

→ नेपालमा DNA परिक्षण प्रविधिको सुरुवात - २०६१ कार्तिक १४ - (राष्ट्रिय विधि विज्ञान प्रयोगशाला)

विकासवादी सिद्धान्त (Theory of Evolution)

→ प्रतिपादक - चार्ल्स डार्विन (बेलायत)

→ डार्विनको सिद्धान्त:

(I) अत्यधिक सन्तानोत्पादन

(II) बाँच्नको लागि संघर्ष

(III) सक्षम नै बाँच्ने

(IV) प्राकृतिक छनोट

(V) परिवृत्ति र वंशज

(VI) नयाँ जातिको उत्पत्ति

→ डार्विनका चर्चित कृतिहरू:-

(I) The Descent of Man, (डार्विनको सबैभन्दा चर्चित र विवादित पुस्तक, सन १८७१ Feb 24)

(II) The origin of species, सन १८५९

→ चार्ल्स डार्विनले ग्यालापोगोस टापुमा बसि अध्ययन गरेका

केही अन्य महत्वपूर्ण वैज्ञानिक सिद्धान्तका प्रतिपादकहरू

Quantum Theory - मैक्स प्लेङ्क

तापको अविनाशिताको सिद्धान्त - जुल

युरेनियम विखण्डनको सिद्धान्त - अटो हान (परमाणु बम)

Theory of Relativity - अल्बर्ट आइन्स्टाइन

परमाणु सिद्धान्त, Multiple proportions theory - जोन डाल्टन

Theory of Electromagnetic Wave - Maxwell

वेनस्पति अनुसन्धान - जगदीश चन्द्र बोस

प्रकाशको गति - रोमर

प्राकृतिक चयनको सिद्धान्त - चार्ल्स डार्विन

पानीको संरचना, हाइड्रोजन - हेनरी कैभरिड्स

सूर्य केन्द्रिय सिद्धान्त - निकोलस कोपर्निकस

धातु तथा ग्यास विभाग

- सबसेभन्दा सक्रिय धातु - फ्रान्सियम (Fr)
 - सबसेभन्दा गहरे धातु - अस्मियम
 - सबसेभन्दा हलुका धातु - लिथियम (Li)
 - सबसेभन्दा गहरे ग्यास - राडन
 - सबसेभन्दा हलुका ग्यास - हाइड्रोजन (H_2)
 - सामान्य तापक्रम में पगिलने धातु - मर्करी (Hg)
 - Black Silver - पारा, → Black Lead - Hydrogen
 - प्रकृतिमा सबसेभन्दा बढी पाइने ग्यास - नाइट्रोजन (78%)
 - रेफ्रिजरेटरमा प्रयोग हुने ग्यास - एमोनिया (NH_3)
 - लाइटर वा खाना पकाउन प्रयोग हुने ग्यास - ब्यूटेन (C_4H_{10})
 - लाइटर वा खाना पकाउन प्रयोग हुने ग्यास - मिथेन (CH_4)
 - गोबर ग्यासमा सबसेभन्दा बढी पाइने ग्यास - मिथेन (CH_4)
- * मेटलर्जी - खनिज उत्खनन गरि धातु प्राप्त गर्ने प्रविधि
- LPG = Liquefied petroleum Gas

केही सामाजिक सञ्जालहरू

(I) Google

- स्थापना - सन् १९९८
- आविष्कारक - सर्गेइ ब्रिन र ल्यारी पेज
- प्रधान कार्यालय - अमेरिका

(II) Skype

- स्थापना - सन् २००३ August
- प्रधान कार्यालय - लक्जमबर्ग
- Microsoft Corporation को सहायक कम्पनी
- Skype name पेछा र्ने सक्षिप्त रूप

(III) Facebook

- स्थापना - सन २००४
- आविष्कारक - मार्क जुकरबर्ग
- प्रधान कार्यालय - अमेरिका

(IV) YouTube

- स्थापना - सन २००५ Feb १४
- प्रधान कार्यालय - अमेरिका

(V) Twitter

- स्थापना - सन २००६ मार्च २१
- प्रधान कार्यालय - अमेरिका

(VI) Whatsapp

- स्थापना - सन २००९
- प्रधान कार्यालय - अमेरिका

(VII) TikTok

- स्थापना - सन २०१६
- प्रतिपादक - ज्याड इमिड

* Microsoft Corporation

- स्थापना - सन १९७५ अप्रिल ४
- आविष्कारक - बिल गेट्स र पाउल एलेन
- प्रधान कार्यालय - अमेरिका

* E-mail (Electronic mail)

[संस्थापक - V.A. शिभा
आयदुराई]

- @ को अर्थ at symbol वा at the rate हो।
- Email को सुरुवात - सन १९७६, USA बाट
- नेपालको पहिलो search Engine - ebuzzasia

* VOIP = Voice over Internet protocol

* HTML = Hyper text markup Language

* CCTV = Closed circuit Television

* CRT = Cathod Rays Tube

* LCD = Liquid crystal Display

* LED = Light Emitting Diode

* कम्प्यूटर भाइरस (Computer Virus)

→ कम्प्यूटरमा बाधा उपवन्न गर्ने प्रोग्राम

→ विश्वको पहिलो कम्प्यूटर भाइरस

- सन १९८० को दशकमा ARPANET system मा

देखाएको Creeper virus

→ BN Technologies को लागि ^{निर्माण} - सन १९८१, वर थोमस

→ Internet को आविष्कारक - टिम बर्नर्स लि

केही प्रमुख वैज्ञानिकहरू

(१) अल्बर्ट आइन्स्टाइन (Albert Einstein), जर्मनी

→ इजरायलको राष्ट्रपति बन्ने प्रस्ताव अस्विकार गरेका

→ सन १९२१ मा photo Electric Effect का लागि भौतिक शास्त्र तर्फको नोबेल पुरस्कार प्राप्त

→ आइन्स्टाइनको मस्तिष्कलाई सुरक्षित राखिएको ठाउँ - प्रिन्सटन अस्पताल (अमेरिका)

→ Unified Field Theory को सिद्धान्त अनुसन्धान गर्दा गर्दै मृत्यु भएको

(II) आर्किमिडिज (Archimedes), ग्रीस

- प्रयोगात्मक विज्ञानका पिता (Father of Experiment)
- π को मान $\frac{22}{7}$ हुन्छ भनि पता लगाएका
- गणितका पिता
- सापेक्षित घनत्वको सिद्धान्त, लिभरको सिद्धान्त, पेचको सिद्धान्त, optics सम्बन्धी शक्तिशाली लेन्स र ऐनाको निर्माण आदिको प्रविष्कार
- "On the measurement of the circle" पुस्तकका लेखक
- "Give me a place to stand on and I'll move the earth" भन्ने भनाई राखेका वैज्ञानिक

(III) ग्यालिलियो ग्यालिलि, इटाली

- Father of Modern science भनेर परिचित
- चन्द्रमाको आफ्नै प्रकाश नभएको पता लगाउने वैज्ञानिक
- कोपर्निकसको 'सूर्य केन्द्रित सिद्धान्त' लई समर्थन गर्ने वैज्ञानिक
- pendulum र Telescope को आविष्कार
- कुनै वस्तुलाई 0° देखि 90° को कोणमा प्रक्षेपित गर्दा वस्तुको मार्ग अनुवृत्तीय (parabolic) हुन्छ भनि पता लगाएका
- पृथ्वी गोला छ भनि प्रमाणित गर्ने वैज्ञानिक
- 'Nevertheless it moves' भन्ने वैज्ञानिक
- ताप मापक यन्त्र, ज्यामितीय कम्पास, पानीको सतह बताउने यन्त्र आदिको आविष्कार गर्ने वैज्ञानिक
- परिचित पुस्तकहरू :- The starry Messenger, Dialogue concerning two new sciences, Little Balance आदि

(IV) सर आइज्याक न्यूटन, बेलायत

- Father of Modern physics
- गुरुत्वाकर्षण समतलिको सिद्धान्त प्रतिपादन
- सूर्यमा सात रङ्ग हुन्छन् भनि पत्ता लगाउने वैज्ञानिक
- Primary & secondary रङ्गको पहिचान गर्ने वैज्ञानिक
- चाल सम्बन्धी नियमको प्रतिपादन (3 वटा नियम)
- प्रकाशित कृतिहरू:-

- (I) Principia (Latin भाषामा), 1687
- (II) Optics (English भाषामा), 1704

(V) जोन डाव्टन, इंग्ल्याण्ड

- Father of Atomic structure
- Atomic Theory को प्रतिपादन
- Aurora Borealis को सिद्धान्त प्रतिपादन
- पदार्थको सबैभन्दा सानो कण परमाणु हो जसलाई कुनै पनि तरिकाले टुक्र्याउन सकिँदैन भन्ने विचार राख्ने वैज्ञानिक
- Multiple proportion को नियम प्रतिपादन
- "My head is too full of triangles, chemicals properties and electrical experiments, to think much of marriage" भन्ने वैज्ञानिक
- पदार्थको अणुभित्र electron, proton & Neutron हुन्छ भनि पत्ता लगाउने वैज्ञानिक
- यिनका प्रकाशित कृतिहरू:-

- (I) A new system of chemical philosophy
- (II) Meteorological observation and essay
- (III) Colour blindness

vi) माइकल फ़राडे, वैज्ञानिक

→ Father of Electricity

→ Prince of Experiment

→ जेनेरेटरको आविष्कार (सन् १८३१)

→ पानी तान्ने मेसिनको आविष्कार (सन् १८३०)

→ विद्युत विच्छेदनको सिद्धान्त (Laws of electrolysis) प्रतिपादन

→ Laws of Electromagnetic induction को प्रतिपादन

→ Benzene, Carbon chloride, paramagnetism, diamagnetism आदिको प्रतिपादन

→ स्वस्थ रोकने ग्यास क्लोरिन र जेम्स स्टार्डसिंग मिलेर स्टिलको गुणस्तर सुधार गर्ने कार्य गरेको

→ सर हम्फ्रे डेवीको प्रेरणाबाट विविध प्रयोग र आविष्कार गरेका

vii) लुई पाश्चर, फ्रान्स

→ Father of Microbiology

→ रेविज र क्षयरोग विच्छेदको खोजको आविष्कार (सन् १८८२) रेविज

→ घाँउ पार्ने कारण व्याक्टेरिया हो भनि पत्ता लगाउने

→ पानी देखि आउने हाइड्रोफोबिया रोगको उपचार विधि पत्ता लगाउने

→ Germ Theory को प्रतिपादन

→ रेविज सुइको प्रथम प्रयोग - १६ July १८८२ (९ वर्षे बालक, मिस्टर जोसेफ)

* पाश्चर-जेसन प्रविधि

→ पहिलो प्रयोग - सन् १८६५

→ कुनै तरल पदार्थलाई 24°C सम्मको तापक्रममा आधा घण्टा जति रेफ्रिजेरेटरमा राखेर त्यसमा भएका हानिकारक जीवाणु मार्ने प्रविधि

VII) थामस अल्वा एडिसन, अमेरिका

- Wizard of Menlo Park भनेर चिनिने
- वैज्ञानिकका पनि वैज्ञानिक
- आफ्नो नाम आफै विर्सिने वैज्ञानिक
- बहिरोपनाको शारीरिक अपाङ्गता भएका
- सबैभन्दा बढी वैज्ञानिक आविष्कार गर्ने (१०९३ वटा)
- चलचित्र क्यामरा, प्रोजेक्टर, मिमोग्राफ, रेमिडन्ट, टाइपराइटर, लाउडस्पीकर, बिजुली बल्ब आदिको आविष्कार
- सन् १९०४ मा भौतिक शास्त्र विषयमा नोबेल पुरस्कार प्राप्त गरेका
- सन् १९६० मा अमेरिकाको प्रसिद्ध व्यक्तित्वको सुन्नि 'मेम्बर ऑफ द हल ऑफ द फेम' मा एडिसनको नाम जोडिएको
- सन् १८८६ मा ग्रामोफोनको आविष्कार
- "Breath is 1% inspiration and 99% perspiration" भन्ने वैज्ञानिक
- टेलिफोनमा सर्वप्रथम Hello! शब्दको प्रयोग गर्ने व्यक्ति
- एक पत्रिका रेलमा छोपेर बेलभै विक्री गरेको पत्रिका
- Grand Trunk Herald

(IX) गुग्लियो मोर्कोनी, इटाली

- बाल्यकालको नाम - Billy (विल्ली)
- रेडियोको आविष्कार
- तार बिनाको टेलिग्राफको आविष्कार
(यस बापत मोर्कोनीलाई भौतिक शास्त्र तर्फको नोबेल पुरस्कार प्रदान गरिएको, सन् १९०९)
- युरोप र अमेरिकालाई Wireless Telegraphy ले जोडेका
- १२ Dec १९०१
- मोर्कोनीको गुरू - भिन्सेन्जो रोसा

- (*) म्याडम क्युरी, पोल्याण्ड
- नोबेल पुरस्कार प्राप्त गर्ने पहिलो महिला
- म्याडम क्युरीले उनका पति पियरे क्युरीसँग मिलेर पता लगाएको तत्व - पोलोनियम (Polonium)
- रेडियम पता लगाए वापत क्युरी दम्पतिलाई सन् १९०३ मा नोबेल पुरस्कार प्रदान गरिएको
- रेडियम र पोलोनियम बारे अध्ययन गरे वापत सन् १९११ मा उनलाई रसायन शास्त्र तर्फको नोबेल पुरस्कार प्रदान गरिएको
- म्याडम क्युरीकी छोरी आइरेन क्युरीले आफ्ना पति जुलियट सँग मिली पता लगाएको तत्व - X-Radiography
- X-Radiography तत्वको आविष्कार गरे वापत आइरेनलाई सन् १९३५ मा रसायन शास्त्र तर्फको नोबेल पुरस्कार प्रदान गरिएको
- दुई पिढीले ५ पटक नोबेल पुरस्कार प्राप्त गर्ने परिवार - क्युरी परिवार (म्याडम क्युरी - २, पियरे क्युरी - १, छोरी आइरेन - १ र जुलाई फ्रेडरिक जुलियट - १)
- सडक दुर्घटनामा पियरे क्युरीको मृत्यु - सन् १९०६
- Blood Cancer का कारण म्याडम क्युरीको मृत्यु - सन् १९३४ जुलाई ४

विविध

- नेपालमा हाल ४० माइक्रोन भन्दा कमको प्लास्टिक उत्पादन तथा प्रयोगमा रोक
- हवाईजहाज उडाउदा प्रयोग हुने ग्यास - हिलियम
- Eury Bird - रूसले अन्तरिक्षमा पठाएको पहिलो भू-उपग्रह
- राइडर गन - सवारी साधनको गति मापन गर्ने यन्त्र
- Kiribo - विश्वको पहिलो वोल्नो रेकर्ड
- Sophyav - नागरिकता पाउने पहिलो रेकर्ड (सन् २०१७, साउदी अरब)
- गैडाको खास केराटिन तत्वबाट बनेको हुन्छ ।

अधुन पानीको PH-स्केल PH⁷ हुन्छ

→ जैविक घाटि मानव भण्डारको Hypothalamus भन्ने भागमा रहेको हुन्छ।

